

Prevladovanje nasilja v Italiji

Izbruh nenadnega, čisto iracionalnega nasilja v južnoitalijanskem mestu Battipaglia, kjer je množica divje pustošila po lastnem mestu in zažigala javna poslopja, med drugim mestno hišo, ter ropala trgovine in preobračala in zažigala avtomobile, je bolj kot vse drugo značilen simptom nečesa, kar so poimenovali nekateri sociologi in treznejši politiki za »mit nasilja«. Kot vsak iracionalni pojav in mit je tudi tega težko razumeti. Zakaj je Italijo nenadno zajel divji vrtnec političnega in sindikalnega nasilja?

Vzrokov za množiča se dejanja političnega nasilja — bombne atentate na parlament, univerze, javna poslopja in spomenike, nasilne demonstracije s pretepi s policijo, vsiljeve stavke političnega značaja in vse drugo — je več in niti niso v tesni medsebojni zvezi, četudi dajejo skupni učinek. To je predvsem odločenost skrajne leve in desnice, da preideta v »akcijo«. Prvi val nasilja so povzročile študentske »kontestacije«, ki so jim marsikje dajali ton pristaši Mao Tse Tung in anarhisti, ki so hoteli oboji predvsem pritegniti pozornost nase in prevzeti veliko politično vlogo. Tega pa niso mogli doseči drugače kot z nasiljem. Komunistična partija je hotela izkoristiti te nemire v svoje name in jih prikazati kot akcije svojih pristašev, kot »revolucionarne akcije«, zato se je pridružila valu študentskih nemirov predvsem z valom stavk, tudi splošnih, postavljajoč vsakovrstne sindikalne in socialne zahteve, ki jih vlada težko zadovolji. S tem hoče vzbujati v prebivavstvu občutek, da je vlada protiljudska in gluha za socialne zahteve, ki naj jih dvignile splošno blaginjo in socialno varnost. Z neprestanimi stavkami in protestnimi obhodi drži poleg tega svoje pristaše v mobiliziranosti in preizkuša svoje sile.

Drugi vzrok nasilja je v nesorazmerju v rasti gospodarske blaginje, ko nekateri sloji in pokrajine mnogo hitreje napredujejo kot drugi, kar vzbuja v zaostalih nezadovoljstvo, zavist, nestrpnost in naravnost obup, četudi se dejansko skoro vsem bolje godi kot kdajkoli. Nihče noče čakati, da bo šele kdaj v bodoče prišel na vrsto za pravo blaginjo in udobnost. Vsi bi radi to dosegli takoj, če ne z delom, zaslužkom in zlepa, pa zgrda. Tretji vzrok pa je čudna poteza v italijanskem ljudskem značaju, ki ne pozna autodiscipline in postane zahteven, drzen in izzivaški prav v razmerah varnosti in udobnosti, medtem ko je bilo v časih resnične stiske in nesvobode, kot npr. v času fašizma in vojne, občutiti mnogo manj take bojevitosti in revolucionarnega zagona v množicah. Nadaljnji vzrok sedanjega kaotičnega stanja so skrajni desničarji, ki izkoriščajo priložnost, da spet uveljavijo svoje preživele in anahronistične ideje in pristavijo svoj politični lonček. Del atentatov na javna poslopja in tudi na parlament gre baje na njihov račun.

Vse to spravlja italijansko demokracijo v krizo. Vlada niha med željo, da bi se pokazala močna, in popuščanjem, a je tudi sama žrtev razbohotenega strankarstva, ki vidi — tudi znotraj vladne koalicije — samo lastne strankarske ali celo klikarske koristi, izgublja pa iz oči situacijo in blagor vse italijanske demokracije in republike.

PRED OBČNIM ZBOROM SLOVENSKE SKUPNOSTI

V zadnji številki (3.4.69) našega lista smo objavili članek, katerega namen je bil, prišpevati k proučitvi globljih vzrokov krize, ki je v zadnjem času nastala v vrhu Slovenske skupnosti, oziroma v odnosih med njenimi vodilnimi osebnostmi, kot je bilo tam rečeno. Članek je hkrati nakazoval, kako naj bi bilo vodstvo Slovenske skupnosti v bodočem strukturirano, da bi lahko s čimvečjim uspehom opravljalo svoje politično delo.

Danes se k temu problemu vračamo, ker je za nedeljo, 20. t. m., napovedano izredno zasedanje občnega zbora Slovenske skupnosti, na katerem bi kriza morala doseči svoj vrhunec in se hkrati tudi do kraja razplesti. To med drugim pomeni, da bi razne zamisli in predlogi, kako naj bo ta slovenska zamejska politična formacija v bodočem organizirana, dobili tudi v formalnem pogledu jasno obliko.

Potek občnega zbora bi bil gotovo mnogo lažji, če bi bila že urejena tista temeljna vprašanja, ki so predstavljala in še predstavljajo vogelni kamen, na katerem sloni celotna politična zgradba Slovenske skupnosti. Ne smemo namreč nikdar pozabiti, da se je ta politična formacija afirmirala v tukajšnjem zamejskem političnem življenju predvsem ali samo zato, ker se je slovenskim volivcem in volivkam ter slovenski javnosti predstavila kot resnična skupnost, to je idejno in svetovnonazorsko razvejana politična grupacija, v kateri je mesta za najrazličnejše slovenske skupine, ki hočejo biti in ostati v politični areni avtonomne, neodvisne od italijanskih vsedržavnih strank in ki jih družijo predvsem narodnoobrambni značaj njihovega političnega delovanja, kar je specifična naloga vsake manjšinske politične organizacije.

»Enotnost v raznolikosti«, to je bilo geslo, s katerim se je Slovenska skupnost spustila v politični boj in priznati je treba, da so številni slovenski ljudje pozitivno odgovarjali na njene pozive, kar med drugim najbolj zgovorno dokazujejo rezultati vseh volitev od leta 1962 do danes.

Politično nespametno, da ne rečemo neodgovorno, bi torej ravnal, kdor bi hote ali nehote danes omalovaževal, ali celo zanikal kot se je žal dogajalo — skupinski, pluralistični značaj Slovenske skupnosti, čeprav z izgovorom ali s pretvezo, da je za učinkovito politično delo potrebna popolnoma enotna, monolitna organizacija, kar naj bi celo izhajalo iz črke in duha sedanjega statuta Skupnosti same. Kdor pa je tesno sodeloval pri ustanavljanju Slovenske skupnosti, ta natančno ve, da je bila takratna politična volja drugačna, da je takrat šlo predvsem zato, da se izoblikuje in sprejme pravilnik, ki bo omogočil in jamčil predvsem *enotnost akcije* dejansko že povezanih štirih političnih skupin, kar pa je nekaj popolnoma drugega od monolitne, enotne politične stranke.

Res je sicer, da je vloga posameznih skupin zaradi preobilice vsakodnevnega drobnega političnega dela in predvsem zaradi novih, težkih obveznosti in nalog, ki so bile posledica sporazuma s strankami leve sredine,

stopila nekoliko v ozadje, kar je šlo na škodo zdravih dialektičnih odnosov in medskupinske dinamike. Vendar bi to ne smelo nikomur služiti kot opravičilo, da se je koalicijski, oziroma pluralistični značaj Skupnosti preživel, da nimajo posamezne skupine nič več kaj povedati ter da je tajništvo, oziroma svet Slovenske skupnosti ne samo dejansko, temveč tudi formalno edini center odločanja.

Naravno je, da negativne posledice take miselnosti in take organizacijske prakse niso mogle izostati. Afera z Odborom za pomoč razlaščenecem v Dolini je zadobila sedanji škandalistični značaj prav zaradi naravnost nerazumljivega, politično vsekakor kratkovidnega ravnanja nekaterih vodilnih članov tega odbora, ki so trmasto zanikali posameznim skupinam pravico, da se za to vprašanje zanimajo, s čimer so preprečili, da je glede na nastali položaj pravočasno naredijo politični zaključki in da se prepreči naravnost škandalozno tožbarjenje, ki je v očeh italijanske in tudi širše slovenske javnosti diskvalificiralo del slovenske vodilne plasti v zamejstvu.

Nadaljnja posledica opisanega stanja v vodstvu Skupnosti je izstop Slovenske demokratske zveze, kar bi modro in daljnovidno politično vodstvo moglo in celo *moralo* preprečiti, ne glede na osebo, ki danes predseduje tej politični organizaciji, in na očitke, ki nanjo letijo z raznih strani. Zaman je vsako današnje tarnanje in vzdihovanje, češ glejte jih, kako nas obrekujejo in klevetajo, računajoč pri tem na pomilovanje javnosti in z upanjem, da bo zadeva počasi šla v pozabo. Vprašanje izstopa SDZ je pa tako važno, da se Slovenska skupnost ne more z njim igrati, če hoče ostati res skupnost in če noče ohromiti svoje politične akcije in na daljši rok tudi postaviti v dvom svoj nadaljnji obstoj. Velika napaka je namreč bila, da se ta zadeva ni uredila že pred nedeljskim občnim zborom, ki prav zaradi tega ne bo mogel dati dokončne in popolne oblike bodoči skupni, strešni organizaciji.

Glede na kopico problemov, ki že dolgo čakajo na ureditev, in glede na številne probleme, ki sproti nastajajo, je zares velika škoda, da morajo slovenske politične skupine in številni posamezniki trošiti toliko svojih energij za zadeve, ki so vsem jasne in katerih ureditev je odvisna le od dobre volje. Človek bi skoraj obupal nad zrelostjo tukajšnjih Slovencev, če bi ne vedel, da so težave vedno bile in da bodo tudi v bodočnosti ter da je prav zato potrebna stalna skrb za odpravo vzrokov morebitnih notranjih sporov in drugih ovir.

Te vrstice zaključujemo z besedami, ki smo jih v našem listu že napisali, a ki se nam zdijo posebno važne pred nedeljskim zasedanjem v Trstu: »Moško in pošteno naj se prediskutirajo vzroki, ki so povzročili krizo, Slovenska skupnost pa naj bo tako organizirana, da bodo posamezne skupine lahko pošiljale v njeno vodstvo svoje najboljše ljudi, ki bodo vanjo vnesli idejno svežino in politično dinamiko v obliki zdravega misel-

(Nadalj. na 2. strani)

RADIO TRST A

♦ **NEDELJA**, 20. aprila ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.50 Schumann: Iz zbirke »Fantastične skladbe«; 10.00 Faithov orkester; 10.45 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše; Zora Tavčar »O, tok skrivnosti«. Drugi del; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.00 Kdo kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Lode Weyk: »Krog«. Radijska drama. Prevedel Savli; 16.30 Debussy: Petite suite; 16.45 Revija orkestrrov; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Miniaturni koncert; 18.30 Vesel: »Kino včeraj in danes«; 18.45 Operetne melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Klasiki lahke glasbe; 20.00 Sport; 20.30 Pod farnim zvonom v Gorenjem Tarbiju; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba.

♦ **PONEDELJEK**, 21. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za srednje šole; 12.00 Kitarist Battisti D'Amario; 12.10 Pomenek s poslušavkami; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za srednje šole; 18.50 Zbor »G. Schiff« iz Chioprisa-Visconeja; 19.10 Odvetnik za vsakogar; 19.20 Zna-ne melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.15 Poročila — Danes v deželni upravi; 20.35 Sestanek s Fansi; 21.05 Kulturni odmevi; 21.25 Romantične melodije. 22.00 Slovenski solisti; 22.20 Zabavna glasba.

♦ **TOREK**, 22. aprila, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Saksofonist Parker; 12.00 Pod farnim zvonom v Gorenjem Tarbiju; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas — Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Sopranistka Ileana Bratuž Kacjan; 18.50 Veliki jazz orkester iz Vidma; 19.10 Bambič; Vittorio Bergagna; 19.20 Leffrov orkester; 19.45 Moški zbor z Repentabra, vodi Guštin; 20.00 Sport; 20.15 Poročila — Danes v deželni upravi; 20.35 Cilea: »Adriana Lecouvreur«, opera v 4 dej.;

♦ **SREDA**, 23. aprila, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za prvo stopnjo osnovnih šol; 12.10 Brali smo za vas; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Pacchiorijev ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.35 Radio za prvo stopnjo osnovnih šol; 18.50 Ljudske pesmi; 19.10 Higiena in zdravje; 19.15 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.15 Poročila — Danes v deželni upravi; 20.35 Simf. koncert; V odmoru (21.15) Za vašo knjižno polico; 22.15 Zabavna glasba.

♦ **ČETRTEK**, 24. aprila, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; —35 Slovenske pesmi; 11.50 Trobentač Candoli; 12.00 Beseda in glasba; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Safredov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce: Razkuštrane pesmi; 17.35 Moj prosti čas; 17.55 Kako in zakaj. 18.15 Umetnost; 18.30 Sodobni ital. skladatelji; 19.10 Pisani balončki; 19.40 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Sport; 20.15 Poročila — Danes v deželni upravi; 20.35 Bajšič: »Prijatelj«. Radijska drama, prevedel Savli; 21.35 Lahka glasba.

♦ **PETEK**, 25. aprila, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Folklorna glasba; 9.00 Promenadni koncert; 10.00 Koncert ob obletnici osvoboditve; 10.45 Iz poezij Iga Grudna; 11.00 Partizanske pesmi; 11.20 Znani orkestri zabavne glasbe; 12.10 Lokar: Blagoznanstvo za domačo rabo; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Deželni ansambli; 15.30 Codignola: »Gesta«; Drama v 3 dej. Prevedel Jevnikar; 17.10 Merku; iz Scenske glasbe za Plavtovega »Anfitruona«; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.55 Slovenščina za Slovence; 18.15 Ansambel Fausta Papettija in Luis Enriquez s svojo skupino »Electronic Men«; 18.50 Komorni koncert; 19.15 Sampietro: Cloveški faktor v modernem podjetju; 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 20.00 Sport; 20.45 Koncert operne glasbe; 21.45 Prijetne melodije; 22.15 Skladbe davnih dob.

♦ **SOBOTA**, 26. aprila, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 12.10 Kulturni odmevi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 v tričetrtinskem taktu; 16.30 Carlo Casola: »Fausto in Ana«; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Ženski vokalni oktet »F. Prešeren« iz Kranja; 18.55 Skupina »The five Lords«; 19.10 »Družinski obzornik«. 19.25 Zabavali vas bodo; 20.00 Sport; 20.15 Poročila — Danes v deželni upravi; 20.50 Pregarec: »Rudi, moj Rudi«. Radijska drama; 21.40 Vabilo na ples.

Evropa shaja brez Sueškega prekopa

Ko je bil prejšnje stoletje zgrajen in odprt Sueški prekop, se je s tem za ladje evropskih narodov zelo skrajšala plovba v Indijo, na Daljni vzhod in v Avstralijo. Vsa Evropa si je veliko obetala od tega skrajšanja morskih poti. In ta pričakovanja so se tudi v veliki meri uresničila. Z odprtjem prekopa se je odprla pomorska trgovina zlasti za države v notranjosti Sredozemskega morja, kot npr. za Italijo, Grčijo in južno Francijo, ter za srednjo Evropo, posebno z Avstro-Ogrsko. To je bila tudi doba velikega razmaha tržaške pomorske plovbe.

Ko je Nasser v junijski vojni l. 1967 zaprl Sueški prekop, je pričakoval, da bo zadal s tem evropski plovbi silovit udarec in da bo zaradi tega lahko izsiljeval evropske države in Ameriko, da bodo po njegovih želji pritiskele na Izrael. V prvem hipu je res izgledalo, da bo evropska plovba zaradi tega zelo trpela. Vendar Nasser ni računal z moderno tehniko. Ladje so zdaj že mnogo hitreje kakor v časih, ko so zgradili Sueški prekop, in razen tega so tudi mnogo večje, saj nalože današnje ladje tudi desetkrat in še več tovara kakor takratne. Pa tudi tveganje glede na verjetnost ladjeloma je manjše.

Tako pomeni danes obkrožitev Afrike za ladjarja sorazmerno mnogo manjše denarno breme in manjšo izgubo časa kakor v Lessepsovem času, ne glede na to, da je danes tudi trgovinski promet z Afriko večji, kar tudi pocenjuje plovbo okrog Afrike.

Najbolj pa se je užtel Nasser tam, kjer si je najmanj mislil. Verjel je namreč, da bodo evropske države hitro kapitulirale pred njim, ker bo zaradi zapore prekopa tudi za petrolejske ladje Evropa zašla v hudo krizo, kar zadeva preskrbo s tem nujno potrebnim pogonskim sredstvom. V resnici pa se je zgodilo ravno obratno. Petrolejski ladjarji so si v prvem hipu pomagali s tem, da so uporabili vse mogoče petrolejsko ladjevje, takoj pa so tudi začeli graditi ogromne petrolejske ladje, ki imajo zdaj že daleč nad 100.000 ton nosilnosti, in v nekaj letih predvidevajo strokovnjaki že gradnjo petrolejskih ladij s 300.000 ton nosilnosti. Ladje s toliko nosilnostjo bodo mogle pristajati ob »terminalu« v Bantry Bay ob obali južnozahodne

Irske. Od tam bodo z manjšimi petroilkami razvažali nafto v druge evropske pristane.

A tudi drugod v Evropi se pripravljajo na sprejemanje ogromnih petrolejskih ladij, bodisi s poglobljanjem morskih tal, kot bodo storili npr. v Koprju, z gradnjo zelo dolgih pomolov, ki bodo segali daleč na globoko morje, da bodo ob njih lahko pristajale ladje velikanke, ali z gradnjo umetnih otokov ali nekakih velikanskih »boj«, ki bodo služile za skladišča nafte. Ladjarji in inženirji pa pripravljajo še bolj »fantastične« načrte.

Nasser je že spoznal, da se je prevaril, in zdaj obljublja, da bodo začeli Egipčani v kratkem z deli, da odprejo in očistijo prekop. Bajga bodo celo razširili, da bi omogočili velikim petrolejskim ladjam plovbo po njem. Toda zdaj je najbrž že prepozno. Ogromne petrolke se ne bodo najbrž nikoli več usmerjale skozi prekop in plačevale drago pristojbino od tovara. Kak teden dni več plovbe jim bo prišlo neprimerno ceneje in tudi tveganje bo manjše, saj bi se moglo zgoditi, da bi Nasser nenadno spet zaprl prekop ali da bi ogromne ladje v prekopolu presenetila nova vojna.

Kar pa zadeva ostali promet, bo vedno večji delež odpadel v bodoče na letala. Zato se lahko reče, da Sueški prekop najbrž nikoli več ne bo imel tiste vloge, kot jo je imel, dokler niso Egipčani prevzeli oblasti nad njim. Tisto, kar so se takrat mnogi bali, se je uresničilo še prej, kot so pričakovali najhujši pesimisti: Egipčani so se izkazali za nesposobne, da bi nadzirali in upravljali tako važno mednarodno vodno pot, ter so jo uničili v škodo sebi in drugim.

—0—

(Nadaljevanje s 1. strani)

PRED OBČNIM ZBOROM SLOVENSKE SKUPNOSTI

nega pluralizma. To je edina možna oblika učinkovitega dela in napredovanja Slovenske skupnosti, edina ki daje tudi izgled za bodočnost, saj bo v taki skupnosti mesta za vse tiste slovenske skupine, katerim je glavni politični cilj obstoj in okrepitev slovenstva na naših tleh in varovanje koristi našega delovnega človeka.

D. L.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V soboto, 19. aprila ob 21. uri v kinodvorani v BAZOVICI

ZARES ČUDEN PAR

komedija v treh dejanjih

V nedeljo, 20. aprila ob 16. uri v Kulturnem domu (Okoliški abonma)

TITUS MACCIUS PLAUTUS**A M FITRUO****TEDENSKI KOLEDARČEK**

- 20. aprila, nedelja: Teodor, Marčelin
- 21. aprila, ponedeljek: Silvio, Anzelm
- 22. aprila, torek: Zoter in Gaj
- 23. aprila, sreda: Adalbert, Vojko
- 24. aprila, četrtek: Jurij, Fidelis
- 25. aprila, petek: Osvoboditev, Marko
- 26. aprila, sobota: Kleto in Marčelino

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« Trst

Kratke novice

V splošno kontestacijo v Italiji so se vključili tudi prebivavci glavnih zaporov v severni Italiji, zlasti v Milanu, Turinu in Genovi ter se »uprli«. Zahtevajo seveda reformo zaporov. Upore so zadušili pazniki in policisti s solzivcem in zdaj predstavljajo zapornike v oddaljene ječe v južni Italiji.

Judje in Arabci se še vedno obstreljujejo ob Sueškem prekopolu in čez reko Jordan. Medtem se posvetujejo predstavniki štirih velikih sil (Združenih držav, Rusije, Anglije, Francije), da bi našli rešitev za spor med Arabci in Judi, toda Judje so odločeni da se ne vdajo v prisilno rešitev, ki naj bi zadovoljila predvsem Arabce.

Med Združenimi državami in Severno Korejo je prišlo do nove hude napetosti, ker so Severnokorejci sestrelili ameriško olgedniško letalo z 31 možni posadke. Ni izključena ameriška vojaška represalija.

Ameriška vlada namerava potegniti določen kontingent svojih čet iz Južnega Vietnama, da bi dokazala svojo dobro voljo in olajšala sklenitev premirja.

V nedeljo so bile v Sloveniji in v vsej Jugoslaviji volitve v občinske svete in v republiško zbornico. V občinski svet Slovenske Konjice je bil izvoljen tudi neki duhovnik, kar je zbudilo živahne komentarje.

Naša podpora koroškimi Slovincem

Dnevni tisk Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije nas vsak dan pita s svežimi novicami o sodelovanju med temi tremi deželami. To je razveseljivo, čeprav nimamo, da je Slovenija kot dežela z lastno suvereno državnostjo v državnoopravnem pogledu mnogo več kot zgolj avtonomni deželi Furlanija-Juljska krajina in Koroška, ki ne predstavljata nobenega državnega naroda.

Se le pred kratkim smo brali v tržaškem časopisu o obisku koroškega deželnega glavarja Šime v našem mestu, še pogosteje pa zahajajo uradni predstavniki koroške dežele v Slovenijo in predstavniki Slovenije na Koroško.

Te novice o prijateljskih medsebojnih obiskih pa lahko koga zavedejo v pretiran optimizem glede položaja slovenske manjšine na Koroškem in vzbudijo zmotno predstavlo o resnični vsebini dozdevno tako prijateljskega sodelovanja. V našem listu smo imeli že mnogokrat priložnost ponatisniti pritožbe slovenskega koroškega tiska o kratenju narodnostnih pravic koroških Slovincem, in danes smo prisiljeni spet pisati o tem. Čeprav je bila — objektivno vzeto — slovenska manjšina na Koroškem v fizičnem pogledu še pred nekaj desetletji številnejša kot naša današnja slovenska manjšina v Italiji, je vendar koroška (ali bolje rečeno avstrijska) uradna in neuradna politika trdno odločena, da slovensko manjšino na Koroškem čim bolj zanika in čimprej asimilira nemško govoreči večini v deželi, to je: uniči.

KOMAJ ŠE KAKŠNA SLED O SLOVENSTVU

Če danes Slovenec iz naših krajev ali iz Slovenije potuje po južni Koroški, ki je po etničnem izvoru svojega prebivavstva v ogromni večini slovenska, bo na prvi pogled komaj še kje odkril kakšno sled o slovenstvu. Vsa imena krajev in vsi javni napisi so samo nemški, le v kakšni odročni vasi je še na kakšni gostilni ali trgovini tudi star slovenski napis. Še največkrat jih najdemo na starih znamenjih in kapelah ter v cerkvah. Nikdar pa seveda na šolah, ker slovenskega šolstva praktično sploh ni, razen gimnazije v Celovcu. Starši, ki hočejo, da dobi njihov otrok vsaj kako uro slovenskega pouka na teden, morajo svojega otroka posebej prijavit za to, toda marsikdo se s tem izpostavi pritisku ali se vsaj boji, da se mu zna to maščevati v službi in drugje; zato mnogi, celo velika večina slovenskih staršev, tega ne store.

Krivi pa niso toliko oni sami kakor pa ozračje narodnostne mržnje in sovraštva, ki še vedno vlada na Koroškem in ki si daje duška zlasti na podeželju. Tam izvajajo slovenski janičarji-ponemčeni Slovenci (ki s tem dokazujejo svoj kompleks), razni priseljeni nestrupeni nemškega jezika in zlasti nacistični gnoj, t. j. ostanki nekdanjega nacizma in »velikonemštva«, ki naj bi pognojil tla za nov nacizem, še danes pravi teror nad zavednimi Slovenci in nad vsem prebivavstvom slovenskega izvora, z namenom, da bi preprečili vsak javni pojav in dokaz narodne zavednosti. Tako smo npr. te dni spet brali o takem nasilju v Velikovcu, kjer so običajni »neznanci« ponoči prepleskali hišne stene Slovincem z žaljivimi gesli »Tschutschen raus!« (Čučji ven!) in podobno. Z izrazom Čučji, o katerem najbrž sami ne vedo, kaj pomeni, namreč žalijo koroške Slovence. Krivcev seveda niso dobili, čeprav je jasno, da bi se bilo treba policijskim uradnikom ali orožnikom le malo pozanimati, kdo so, pa bi jih imeli.

NACIZEM ŠE VEDNO STRAŠI

Od dneva, ko je sramotno poginil v svojem berlinskem bunkerju vodja nacizma s svojimi najozžimi sodelavci, je minilo že 24

let in vendar nacizem v svoji najogabnejši obliki še vedno straši na Koroškem, pa čeprav se skuša maskirati z znaki in imeni raznih drugih političnih ali nepolitičnih organizacij. Duh nacizma gnezdi celo v hišah, ki bi morale biti trdnjave krščanskega duha ljubezni in pravičnosti. Tako na primer ravno celovška škofija ničesar ne stori, da bi dala vzgled, kako je treba spoštovati narodnostne pravice koroških Slovincem, in več kot absurd je, da je postavljen za župnika pri Gospe Sveti, ki jo smatra vsak zaveden Slovenec za naše narodno svetišče in za veličastni spomenik prve slovenske Cerkve, države in kulture, človek, ki pri vsaki priložnosti pokaže, da sovraži Slovence in bi jih najraje tudi fizično iztrebil, seveda na »human način«, s tem da slovenske matere ne bi več rodile otrok, ki bi rastle v nov slovenski rod. Najbrž misli, da so vsi Slovenci namenjeni za v pekel. Stvar bi bila smešna seveda le, če bi bila zgolj anekdota, a ni.

DUNAJSKA VLADA NAJ SE ZGANE

Ne dvomimo, da prihaja glavni odpor proti temu, da bi koroški Slovenci dobili vsaj svoje osnovne manjšinske pravice, iz teh zagrizeno protislovenskih krogov v koroški deželi sami. Toda kljub temu je čas, da se dunajska vlada zgane in da končno pošteno prizna koroške Slovence za narodno manjšino, ki ima pravico do vsega tistega, kar narodni manjšini gre. Ne moremo se ubraniti vtisa, da gre tako zagrizencem na Koroškem kot vladi na Dunaju predvsem za to, da poteče čimveč časa, preden bi koroški Slovenci prišli do svojih pravic, v upanju, da bo tako ostalo le malo zavednih Slovincem, ki bi še terjali svoje pravice ali pa se jih hoteli poslužiti.

Ta taktika se je doslej kazala — vsaj dozdevno — tudi kot uspešna, saj se je po uradnih avstrijskih statistikah število Slovincem na Koroškem zmanjšalo od leta 1846 do leta 1934 za več kot tri četrtine, od 188.171 na 26.376 in od takrat naj bi bilo po računih avstrijskih potujčevolcev spet izginilo tričetrt koroških Slovincem, da bi jih bilo danes le še nekaj tisoč.

Nedvomno se je v tem času zaradi brezobzirnih oblik potujčevanja in terorja (mnoge koroške Slovence so nacisti izselili z družinami vred in marsikaterega so tudi usmrtili) število zavednih koroških Slovincem zmanjšalo, toda v fizičnem pogledu Slovenci pač niso množično izumirali. Zato se slovenski narod ne bo odrekel in ne more odreči koroški manjšini, ki se fizično ni mogla tako zmanjšati, pa naj jo krčijo uradne statistike na še tako pičlo število, ampak bo vedno vztrajal pri zahtevi, da dobi slovenska manjšina na Koroškem vse pravice, ki ji gredo in ki jih najbolj realistično formulirajo politični predstavniki koroških Slovincem samih. Predvsem pa mora dobiti slovensko šolstvo od otroških vrtcev naprej in sicer na etnični osnovi, to je na osnovi jezika, ki ga govori otrok v domači hiši, ne pa na osnovi »uradnih« statistik, sestavljenih od ljudi, ki žele Slovincem čimprej izginotje; pa tudi jezikovno enakopravnost in zaščito pred asimilacijo. Iskreno sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo bo možno še le tedaj, ko bo Avstrija izpolnila svojo dolžnost do slovenske manjšine.

NIMAJO VZROKA ZA MANJVREDNOSTNI KOMPLEKS

To se bo nekoč nedvomno zgodilo, zato je važno, da koroški Slovenci vztrajajo in da se pri tem ne omejujejo samo na proteste proti krivicam, ampak da pogumno preidejo v protinapad in skušajo postopno dobiti nazaj čimveč narodnostnih in političnih ter gospodarskih postojank, ki so jih v teku časa

gati izgubili, pri čemer jim mora moralno pomagati ves slovenski narod, torej tudi naša manjšina, zlasti s tem, da nikoli ne izgubimo iz oči koroških Slovincem in da ne postanemo brezbržni za njihovo usodo. Koroškim Slovincem ni treba imeti nikakega manjvrednostnega kompleksa pred nemškogovorečimi sodržavljanji, kvčjemu bi bil razumljiv pri njih kompleksu superiornosti, kajti tako knežji stol, ki stoji danes v celovškem muzeju in je stal nekdanj na Krnskem gradu, kot knežji prestol na Gosposvetskem polju sta dokaza, da so Slovenci prej živeli na Koroškem kot Nemci in da je tam prej obstajala slovenska karantanska država kot avstrijska. Slovenska zgodovina in slovenska kultura se nimata ničesar sramovati pred nemško, tem manj pred nemško-koroško. Skoro vsa nemško-koroška folklorja živi od

(Nadalj. na 7. strani)

S Tržaškega

Sv. Ivan:

BALADE IN ROMANCE

V Marijinem domu pri Sv. Ivanu je v nedeljo, 13. t. m., član Slovenskega gledališča v Trstu Stane Rztresen recital slovenske balade in romance. Zaradi izredno slabega vremena je bila udeležba bolj pičla, vendar je Stane Rztresen nudil poslušavcem užitek, kakršnega smo redko deležni pri podobnih kulturnih prireditvah. Upravičeno so ga torej poslušavci po vsaki pesmi bogato nagradili s ploskanjem.

Devin:

VZGOJNA PREDAVANJA

V četrtek zvečer se je zaključil cikel vzgojnih predavanj, ki ga je priredila osnovna šola. Glede na dejstvo, da je bila prvič v vasi tovrstna prireditev, se je posameznih predavanj udeležilo še kar lepo število poslušavcev, čeprav bi jih bilo lahko več. Staršem in mladini, katerim so bila predavanja namenjena, so govorili profesorja Ivan Theuerschuh in Edi Košuta ter pedagoški svetovalec prof. Stane Mihelič.

ŠKEDENJSKO KULTURNO DRUŠTVO PRIREJA RAZSTAVO

V soboto 19. t. m. bo v društvenih prostorih razstava »Pododpora društva slovenskih likovnih umetnikov — Koper«. Razstavljajo: Zvest Apolinio, Rafael Nemeč, Jože Pohlen, Viktor Birsa, Ivan Varl. Otvoritev razstave bo ob 16. uri. Čas razstave do 27. t. m., vsak popoldne od 15. do 19. ure.

NATEČAJI ZA SLUŽBE

Avtonomno podjetje državnih železnic — je razpisalo natečaj za 25 mest poduradnika z delom pisalo natečaj A za 25 mest poduradnika z delom tudi pri elektronskih strojih. Potrebna je diploma srednje šole. Prošnje je treba odposlati do 25.4.69 na Glavno ravnateljstvo državnih železnic (Servizio personale — concorsi — piazza della Croce Rossa - Roma). Uradni list št. 75 z dne 24.3.69.

B) za 40 mest pomočnika uradnika - tipkarja-stenografa. Potrebna je diploma srednje šole. Rok za predložitev prošnje zapade 24.4.69. Uradni list št. 76 z dne 25.3.69.

C) za 150 mest pomočnika uradnika - tipkarja. Potrebna diploma srednje šole. Prošnje je treba predložiti najkasneje do 25. aprila t. l. Uradni list št. 77 z dne 26.3.69.

Prometno ministrstvo je razpisalo natečaj za 8 mest inspektorja pri Državnih železnicah. Potegujejo se lahko diplomiranci v ekonomiji ali v njej sorodnih strokah. Prošnje je treba predložiti do 26. aprila 1969. Uradni list št. 79 z dne 27.3.69.

Zaradi pomanjkanja prostora bomo objavljenje podlistka »Slovenski primorski koledarji« nadaljevali v prihodnji številki.

S Tržaškega

Sodobno gledanje na družbo

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu je priredilo v petek zvečer v prostorih Slovenske prosvete v Donizettijevi ulici predavanje o »Sodobnem gledanju na družino in na načrtovanje rojstev v zvezi s papeževo okrožnico«. Predaval je dr. Stefan Steiner, profesor na teološki fakulteti v Ljubljani.

Predavatelj je predvsem razložil vsebino, bistvo in pomen papeževe okrožnice »Humanae vitae«, ki je bila objavljena v zaščito človeškega življenja in svetosti življenja v dobi, ki sicer zelo veliko govori o vrednotah in o človeškem dostojanstvu, vendar pa ima ravnino pred življenjem kot najvišjo od Boga dano vrednoto najmanj spoštovanja, kot dokazuje velikansko število »dovoljenih« in »nedovoljenih« splavov.

Predavatelj je odločno poudaril svetost življenja in v zvezi s tem tudi izredno poslanstvo zakoncev, ki so nosilci človeškega življenja na Zemlji. Tej nalogi se ne smejo izneveriti. Opozoril je na tista mesta v papeževi okrožnici »Humanae vitae«, ki se zavzemajo za svetost življenja in opozarjajo starše na njihove dolžnosti v posredovanju življenja.

Nato je spregovoril tudi o problemu takomenovane pilule oziroma o problemu načrtovanja rojstev in omenil, da znanstveniki, predvsem pa gospodarstveniki, nikakor niso mnenja, da bo v doglednem času dovolj prostora in hrane vsaj za 40 milijard ljudi, pod pogojem seveda, da bodo dobrine in zlasti hrana pravično razdeljene, ne pa da ostane tako stanje, kot je danes, ko poseduje 7 odst. ljudi 50 odst. vseh dobrin na zemlji, medtem ko se mora zadovoljiti ostalih 93 odst. ljudi z drugimi 50 odst.

Opozoril je tudi na dejstvo, da papeževa okrožnica nikakor ni in ne bo bita nekak dogma, nekak zakon, ki velja v vsakem primeru, ampak da je samo vodilo za vest staršev. Starši sami naj ravnajo po svoji vesti, ko se odločajo, koliko otrok hočejo imeti, toda pri tem naj jim ne bo merilo le udobje, ampak višji oziri, predvsem ozir na to, da hoče imeti Bog čim več duš zveličanih in čim več sreče na zemlji, pa tudi ozir na zdravje in na gospodarske zmogljivosti. Tako ima npr. žena neodgovornega alkoholika v primeru, da mora braniti svoje zdravje ali blagor otrok, ki jih že ima, pravico do zaščitnega sredstva pred novim spočetjem, kajti vsak človek ima pravico do samoobrambe in do

NAŠE SOŽALJE

Dr. Rafku Dolharju in njegovi ženi Nadji izražajo uredniki N.L. svoje najgloblje sožalje ob pretresljivi nesreči, ki ju je tako kmalu po smrti očeta zadela z nenadno smrtjo sinčka Igorja.

Uredniki

varstva tistih, ki so mu zaupani. Nikakor pa ne daje pravice do zaščitnih sredstev oziroma do omejevanja rojstev samo egoistična želja po udobnosti ali strah pred odgovornostjo, ki jo prinašajo otroci.

Zanimivemu predavanju je sledila živahna debata, ki je osvetlila še nekaj drugih plati tega aktualnega vprašanja. Na žalost pa se je udeležilo predavanja le malo ljudi, čeprav bi bilo zaslužio kar največjo udeležbo. Temu je bilo morda vzrok več drugih privedev tisti večer ali preslaba obveščenost.

PREDAVANJE O RIŽARNI

V soboto zvečer je bilo v zvezi z odprtjem razstave osnutkov arhitekta Boica za ureditev Rižarne kot narodnega spomenika predavanje znanega zgodovinarja dr. Carla Schiffreerja o Rižarni. Predavanje je bilo v večji dvorani Kulturnega in umetniškega društva v ulici San Carlo.

Prof. Schiffreer je precej izčrpno prikazal, kaj se je dogajalo zadnji dve leti vojne v Rižarni v Trstu, ki so jo spremenili nacisti v največje množično morišče v zahodni Evropi. Prikazal je trpljenje in grozne načine umiranja pripadnikov odporiškega gibanja, ki so jih zaprli v Rižarno, o čemur pričajo tudi dokumenti, ki jih hrani inštitut za zgodovino odporiškega gibanja v Trstu. Nato je razkril, kdo so bili tisti, ki so uredili Rižarno v morišče in ki so nadzirali umore. Bili so vodeni po takomenovanem uradu T 4 v Berlinu. Navedel je tudi imena. Nekateri teh morilcev so že mrtvi, drugi se pa še skrivajo, nekateri pa to tudi že v priporu v Nemčiji in čakajo na proces.

Arhitekt Boico je nato razložil, kako si je zamislil ureditev Rižarne v narodni spomenik, kar glede na zgradbo ni bila lahka naloga. Tudi tega predavanja se je udeležilo vse premalo ljudi. Med navzočimi so bili predstavniki mestnih oblasti in jugoslovanski generalni konzul Tepina z ženo.

GLASBENA MATICA - TRST

V soboto, 19. aprila, 1969, ob 21. uri v Kulturnem domu, Ul. Petronio 4

HARMONIKE NA ODRU

Sodelujejo: gojenci šole Glasbene Matice (solisti, duo, kvartet, otroški in mladinski ansambel)
ansambel Miramar
trio Bordon

solisti:

Anton Birtič
Oskar Kjuder
Gianni Bogatec
Bruno Bordon
Janko Grilanc
Nadja Kriščak

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice Ul. R. Manna 29 (tel. 29-779) od četrtega dalje ter eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

Albert Rejec sedemdesetletnik

Kdor pozna publicista in javnega delavca Alberta Rejca in ga srečuje pri njegovih, žal prereditkih obiskih pri nas, ko z vitko in pokončno postavbo, čeprav že s sivimi lasmi, hitro koraka po ulici, bi mu ne prisodil, da je pred dnevi že učakal 70 let.

V teh sedmih križih pa mu niso tekla samo leta, ampak tudi delovni dnevi, ki jih jubilan Bertič še vedno polno izrablja.

Rejec spada v tisto vrsto kulturnih mož, ki so s svojo osebnostjo vtisnili poseben pečat slovenskemu primorskemu kulturnemu življenju od konca prve svetovne vojne dalje.

Po rodu Tolminec je po prvi vojni živel v Gorici kot časnikar, javni delavec in društveni organizator. Seveda je prišel kot tak v nasprotje s fašistično vladavino. Ko je rimska vlada razpustila po letu 1927 vse naše prosvetne, gospodarske, politične in športne organizacije, je Rejec razpredel mrežo zaupnikov, da se je ohranil domačijski in svobodni duh po vsej deželi. Posledica so bile preganjanje, internacije in ječe. Vse nasilje pa ni moglo zlomiti pogumnega Bertiča. Zbežal je v Ljubljano, kjer je odločilno sodeloval pri manjšinskih organizacijah in je izdatno pripomogel, da ni zamrlo slovenstvo med njegovimi rojaki. To mu je bil in je še njegov svetli življenjski cilj.

Rejec je še danes eden najplodovitejših slovenskih publicistov. Stalno sodeluje tudi v naših koledarjih, dragoceni so njegovi prispevki zlasti v »Trinkovem koledarju« o Beneški Sloveniji, ki jo je menda vso peš prepotoval.

Tematika njegovih spisov je zelo obširna. Tudi načrtov ima še vse polno. Zato mu ob sedemdesetletnici voščimo v prvi vrsti, da bi jih vse izvedel, obenem pa, da bi mu tudi bodoča desetletja, po dovolj trpkem življenju, potekala mirno in pri zadovoljnem delu!

Beneška Slovenija

ŽABNICE IN NOVA HITRA CESTA VIDEM - TRBIŽ

V žabnicah, vasi ob vznožju vikarske božje poti, je te dni veliko govora o novi hitri cesti, ki bo povezovala Videm s Trbižem. Do sedaj je cesta dograjena približno do Dunje. Načrt predvideva, da se bo cesta popolnoma izognila žabniški vasi in potekala po polju, ki se širi tik za žabniškimi hišami do železniške proge. Seveda že načrt sam po sebi ni vaščanom preveč pogodu, ker bi se dobršen del prometa, ki je posebno v poletnih mesecih tu zelo gost, izognil žabnicam. Vas pa je že od nekdaj obvezno postajališče za tiste, ki se iz Srednje Evrope podajo v mediteranski svet in obratno. Tako so nastali hoteli, restavracije in trgovine. Vse te dejavnosti so v precejšnji meri okrepile vaško gospodarstvo, ki je samo po sebi precej šibko. Vendar je z urbanističnega vidika danes nedopustno, da bi se cesta gradila skozi gosto postavljene vaške hiše in žabničani to razumejo.

Preti jim pa druga nevarnost. Sedanji načrt predvideva, da bo cesta potekala po edinem delu rodovitne zemlje v žabnicah. Ne-

Dne 16. t. m. je odletel med angelce naš dragi

IGOR DOLHAR

Pogreb bo jutri, v petek, iz otroške bolnišnice »Burlo Garofolo«.

Trst, Trbiž, 17. aprila 1969

Žalujoči očka, mamica, sestra
in drugi sorodniki

GORIŠKA KRIZA

Razdor med Krščansko demokracijo ter Slovensko demokratsko zvezo na eni strani in med socialisti na drugi, se je na goriški občini poravnal. Zdi se, da bo ostalo vse pri starem, to je pri levi sredini, ki jo sestavljajo v goriškem mestnem upravnem odboru zgoraj omenjene stranke.

Formalni spor se je razpihal že 1. februarja, ko so goriški socialisti uradno obodili imenovanje dr. Pezzinija za ravnatelja goriškega Monta, preko razpisanega natečaja za to mesto in proti dogovorom med socialisti in krščanskimi demokrati. Dne 28. februarja so socialisti dali izjavo o nemožnosti sodelovanja med obema strankama v občinski upravi. Naslednji dan so goriški demokristji potrjevali sodelovanje, a brez stvarnih obljub. Pri naslednji občinski seji so demokristjani in SDZ glasovali že ločeni od socialistov. Ti so zahtevali zato odstop župana in občinskega odbora, kar se je 10. marca tudi zgodilo.

Začele so se dolge, javne in tajne razprave, včasih zelo burne za zopetni sporazum leve sredine. Na dan so prihajala razna vprašanja, tudi osebna. Med goriškimi demokristjani je prišlo do izraza tudi nasprotstvo med pokrajinskim tajnikom dr. Cianom in županom Martino.

Ko se niso mogli sporazumeti doma, so nasprotniki prenesli zadevo v Rim, kjer so se stranke pogajale na deželni ravni. Tam je prišlo 28. aprila do načelnega sporazuma. Dva dni kasneje so tudi na občinski seji oboji pokazali voljo do pomiritve. Druga aprila so se pa spet sprli na skupni seji, kjer naj bi se določile praktične smernice za izvajanje dogovorov. Sledile so druge seje, ne da bi se bivši zavezniki mogli spet združiti. Prišlo je že do možnosti, da se sestavi na občini večina z demokristjani in slovenskimi občinskimi zastopniki, ki bi imela en glas več kot skupna opozicija. Ta možnost je spet pripravila nasprotne struje do dogovora na pokrajinski ravni. V torek zvečer je končno prišlo do sporazuma, da se leva sredina (demokristjani, socialisti in SDZ) zopet obnovi.

Kanalska dolina

dotaknjen bi ostal le tisti del polja, ki je slabo obdelan in povečini pokrit z močvirjem. Zemlja bi izgubila svojo vrednost, ker bi postala neuporabna za obdelovanje in za gradnje. Lastniki prizadetih zemljišč (54 oseb) so podpisali spomenico, kjer zahtevajo, naj cesta poteka tik ob železniški progi, to se pravi na neuporabnem delu polja, da bi rodovitna tla ostala nedotaknjena. Trbiška občina je to upravičeno zahtevo podprla. Na sestanku, ki je bil v četrtek, je bilo rečeno, naj se cesta zgradi tako, da bo čim manj oškodovala žabniške gospodarske dejavnosti, to se pravi poljedelstvo in turizem. Stališče cestne uprave je za sedaj odklonilno, kajti gradnja cestišča ob železniški progi bi zahtevala predhodno bonificiranje zemljišča, ki je seveda povezano — pravijo načrtovavci — z velikimi stroški. Žabničani pa se začudeno sprašujejo, zakaj italijanske oblasti ponujajo Avstrijcem finansiranje avtoceste, ki naj bi potekala po Ziljski dolini, ko niso pripravljene odmeriti potrebnih sredstev za rešitev prometnih in gospodarskih vprašanj, ki ta reje prevečkrat zapostavljene prebivavce Kanalske doline.

Števerjan

»ŠTEVERJANSKI VESTNIK

Števerjansko Slovensko katoliško prosvetno društvo »F. B. Sedej« je razmahnilo svojo široko delavnost še na eno področje. Začelo je izdajati uradno registriran list »Števerjanski vestnik«. Za Veliko noč je izšla druga številka tega ciklostiliranega domačega lista na sedmih straneh velike osmerke. Vsebina je namenjena v prvi vrsti domačinom in društvenikom. Med drugim je v tej številki izčrpno poročilo o občnem zboru bolniške blagajne neposrednih obdelovalcev, poročilo o odprtju župnijskega doma, domači sportni vestnik in pod rubriko »Spoznavajmo rojstno vas« zgodovinski oris prof. Bednarika o števerjanskem gradu in njegovem podložništvu, ki se bo nadaljeval v naslednjih številkah.

Vestnik ima lično obliko in je pisan v tekočem jeziku, kar je za naš periodični tisk prav tako važno kot vsebina. Namen »Števerjanskega vestnika« pa ni samo v domačih informacijah in opisih, marveč v utrjevanju skupne domačijske zavesti vseh števerjancev pod enim zvonom. Prav ta namen daje listu, ki je menda prvi svoje vrste, tudi važno pomembnost. Po njem bi morali segati in ga podpirati mnogi občani.

V Števerjanu se pripravljajo tudi mladinske športne igre pod okriljem CONI, ki jih organizira letos po vsej državi. K sodelovanju so povabljene občine. Števerjanska je že dala svoj pristanek in bo v ta namen imenovala posebno komisijo in bo določila potek tekem; te bodo v odbojki in lahki atletiki. Novo domače športno združenje »Brda« že vadi mladince za to panogo športa v veliki dvorani župnijskega prosvetnega doma.

Prejšnjo soboto je bil v prosvetnem domu izreden kulturni večer, ki se ga je udeležilo lepo število poslušavcev - domačinov. Na večeru je recitiral član tržaškega gledališča Stanne Rastrese na mojstrski način slovenske balade in romance. Najboljšo oceno o podajanju so dali nekateri starejši domačini, ki so rekli, da so nekatere pesmi že brali, a da šele sedaj razumejo njih globino in lepoto. Iz tega sledi, da bi morali podobne kulturne nastope večkrat prirejati tudi za vaške prebivavce.

FEIGLOV VEČER

Prejšnji petek zvečer je bil v Gregorčičevem klubu spominski večer na čast goriškemu pisatelju in humoristu Damiru Feiglu, ki je umrl pred desetimi leti. O njegovem življenju in delu je govoril njegov prijatelj pisatelj France Bevk.

Predavatelj je orisal Feigla kot človeka in pisatelja petnajstih knjig, v katerih je prikazal goriško življenje polpretekle dobe s takim vedrim humorjem, da je v najtežjih časih razveselil še tako kisle obraze.

Po Bevkovem govoru se je razvila debata, kjer so nekateri starejši Goričani in pisateljevi osebni znanci dodali marsikaj zanimivega iz svojih spominov.

K večeru je prišlo toliko poslušavcev, da je bil prostor natlačen do zadnjega kotička. Privabila jih je beseda o goriškem pisatelju in pa predavatelj Bevk sam, ki ga večina osebno pozna in mu je na koncu navdušeno ploskala.

Pred predavanjem je Bevk dal za tržaški slovenski radio tudi nekaj podatkov o svojem prejšnjem in sedanjem literarnem delu. Prihodnji petek bo predaval v klubu Loj-

Iz Goriške

ze Ude o spominih ob umiku avstrijske vojske in o slovenskem pešpolku, ki je v začetku novembra leta 1918 zasedel za dva dni tudi naše mesto.

O LJUDSKI UMETNOSTI

V zvezi z razstavo slovenske nabožne ljudske umetnosti je pripravilo goriško Slovensko kat. akademsko društvo vrsto predavanj o slovenski ljudski kulturi, ki naj bi dopolnila razstavo samo.

Prvo tako predavanje je bilo v petek zvečer v mali dvorani Katoliškega doma.

Predaval je umetnostni kritik Sandi Sitar iz Nove Gorice o ljudskem umetniškem stvarjanju na slovenskih tleh. Dovolj številni poslušavci so z užitkom spremljali koncizne in stvarne predavateljeve besede ter filmske slike o naši domači umetnosti. Večer je bil res na visoki kulturni ravni.

V imenu mnogih udeležencev takih in podobnih kulturnih večerov v tej ali drugi dvorani dodajamo sledečo pripombo.

Marsikateri teden se prirejajo kulturna predavanja ali večeri ob istih dnevih in istih urah na različnih krajih. Mnogi poslušavci radi obiskujejo vse take večere, ki nudijo res kaj sprejemljivega, zlasti splošne kulturne narave. Zato prosijo, ne da bi dolžili to ali drugo plat, da bi se prireditelji razumevno domenili in sklicevali take sestanke, katerih bi se radi vsi domačini, ob različnih dnevih in urah. Le na ta način bodo kulturne prireditve splošnega značaja res dosegle svoj namen, nuditi kulturno sodoživljanje vsem.

ZA VARSTVO MANJŠIN

Slovenski občinski svetovalci iz Gorice Bratina, Bratuž in Sfiligoj so poslali pred dnevi goriškemu županu Martini posebno pismo z zahtevo po varstvu manjšin. Navažajo, da slovenska manjšina v Italiji še danes ne uživa vseh pravic v duhu 6. ustavnega in 3. člena deželnega statuta.

V pismu je zahteva po splošni zaščiti slovenske etnične skupine za njen poln in svoboden narodnostni, gospodarski in kulturni razvoj. Posebej je še izražena zahteva po ustanovitvi vseh šol za Slovence v videmski pokrajini in za rabo slovenščine pri vseh javnih uradih, za ohranitev slovenskih krajevnih imen; za ohranitev etnične sestave na slovenskih tleh; za prepoved razlaščenja slovenske zemlje in za gospodarski razvoj manjšine; za kazenski postopek proti vsem razpihovalcem narodnostne mrznje in sramotenja Slovencev na ozemlju republike, kar naj se vnese kot pravni člen; naj se odpravijo vsi fašistični zakoni, ki še škodujejo državljanom slovenske narodnosti; naj se popravijo krivice napram slovenskim političnim preganjanjem.

O teh zahtevah želijo omenjeni slovenski svetovalci, naj se razpravlja na prihodnji občinski seji ter naj župan pošlje to pismo tudi deželnemu in državnemu zboru, da bosta o zahtevah razpravljala.

Štandrez

DRUŠTVENO DELO

V nedeljo, 20. aprila, bo nastopil dramski društveni odsek z ljudsko igro »Testament«, ki je dramtizacija Kersnikove enakoimenovane kmetske povesti. Igro režira Aleksij Pregarc. Začetek bo ob 20. uri.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Premiera Slov. gledališča v Trstu

Plautus: „AMFITRUO“

Po precej dolgem presledku je Slovensko gledališče v Trstu pripravilo novo letošnje premiero, in sicer Plautovega »Amfitrua«. Takoj v začetku naj povemo, da je bilo delu posvečenega mnogo truda in napora ter prizadevnosti in da je dobila predstava skrbno enovito podobo z lepo obarvano primesjo klasične preteklosti.

Amfitruo, ta klasični tekst, z vsemi posebnostmi davne preteklosti, z neizvirnostjo, navnostjo, satiričnim in komičnim poudarkom, z zvenom farse, tragikomiko in še vsega drugega, bi lahko današnjemu zahtevnemu gledavcu pomenil samo dolgočasje. Vendar je režiser Jože Babič tako spretno in pretehtano razgibal dejanje, mu dal tolikšen del realistične verjetnosti in po drugi strani toliko naivne igrivosti, da je držal gledavca v pričakovanju in stopnjeval njegovo zanimanje. V režiji je tudi nekaj izvirnih domiselnosti, spuščanje boga po škripcu, vendar ne v strogem klasičnem plagijatu) tako, da je v predstavo prinesel precej svežine. Morda se v konceptu režije edino ne bi strinjali v končnem burkastem poudarku. Očividno je Babič hotel dati delu na zaključku večji poudarek farse, kar pa bi verjetno dosegel, tudi če bi obdržal značaj predstave na prejšnjem igrivem valu. V celoti pa je treba reči, da je bila režija skrbna in pretehtana in je zato tudi predstava zapustila vtis resne prireditve ter je občinstvu nudila kar dragocen kulturno zgodovinski drobec, ki ga bo brez dvoma znal ceniti predvsem inteligentnejši gledavec, a bo v njem našel tudi priložnostni obiskovavec gledališča prijetne trenutke uživanja in zadovoljstva.

Novost te predstave sta bili dve gostovanji: boga Jupitra je igral Anton Petje, Sosia pa Ali Raner, oba iz Ljubljane. Že ti dve gostovanji sta pokazali, kako velika je potreba po pomladitvi v tržaškem igravskem zboru. Zanimanje teh gledavcev je bilo večje prav ob ter dveh nastopih, razen tega pa sta tudi oba igravca prinesla prijetno pestrost, iznajdljivost, nove načine izraza, čeprav sta bila oba lika v celoti ujeta v enovitost predstave.

Bog Jupiter Antona Petjeja nosi v sebi rahlo poudarjeno igrivost, skoraj preveliko lahkotnost in človeško vsakdanost v izrazu čustev in v načinu ljubkovanja, tako da bi se zdel Miličev igravski izraz bliže Jupitrovemu, Petjejev pa Amfitruovemu. Pač pa odlikuje Petjeja prodoren ton in siguren nastop. Posebno nekateri prizori so dobili s Petjejem zelo barvit in spontan odraz, kljub temu, da se je pojav rahlo ločil od ostalih igravcev prav po lahkotnosti igravskega izraza.

Ali Ranerjev Sosia pa je bil izreden lik tega večera. Njegova živahnost in živa prisotnost, njegova nenarejenost in vendar naravnost akrobatska drznost, obvladavnost prostora s fizično in glasovno prisotnostjo, njegova komika in tragika, vse to in še toliko drugega je dajalo predstavi težo in ceno, da je utrip in ritem igre skoro da predvsem po njem živel. Tako je prav za prav gost Ali Raner prinesel največjo pestrost večeru.

Presenetil je tudi Livij Bogatec v vlogi boga Merkurja. Morda je imel skoro prenaporno in preveliko odgovornost. Vendar se je te odgovornosti Bogatec lotil z vso prizadevnostjo in je svojo vlogo tako v obhodih po dvorani (morda bi jih kazalo nekoliko skrajšati) kot na odru izvedel skrbno. Seveda je Bogatec še mlad igravec in je jasno, da so opazne pomanjkljivosti v dikciji, v stavčnih poudarkih, v plastičnosti izraza in še v vsem drugem. Če se bo z zavzetostjo lotil študija govorne tehnike in če bo poglobljal svoj igravski izraz, bo lahko rasel v igravca, ki mu tudi velike vloge ne bodo v breme,

ampak v pravi užitek. Že to, kar pokaže zdaj, je dokaz njegove dispozicije za odrskega ustvarjavca.

Bolj kot sicer je bil tokrat Alojz Milič zadržan kot Amfitruo. Lahko je opazil, da je taka njegova igra mnogo bolj učinkovita in mnogo bolj prepričljiva kot pa tista, ko da duška v glasovnih in mimičnih poudarkih. Ustvaril je posebno v izrazih stiske lepo igro.

Alkmena Lidije Kozlovičeve je izredno lep lik klasične žene, ljubeče in očitajoče, vabljuje in rahlo presenečene in razočarane, tople v besedi, zadržane in mile in nežne kot ženske. Gotovo je to ena najlepših podob, ki jih je Kozlovičeva ustvarila.

Izvirno podobo Blefara-krmarja je zaigral Joško Lukeš. Podobi je dal izredno mnogo plastičnih in grotesknh poudarkov in karakternih značilnosti, ujetih v smiselno in enovito sliko. Sužnja Bromia Zlate Rodoškove je bolj zunanje poudarjena kot notranje doživeta, pač pa je izrazita v krikju, čeprav ne pretrese.

Sužnja Tesalka je sicer nema podoba, ki spremlja Alkmeno, a je tudi to mimično igro Ina Piščančeva dosledno in skrbno odigrala.

Posebej je treba omeniti izredno lep prevod Kajetana Gantarja. Rahlo vezana beseda je naravna, izraz čist in dognan, tako, da je bil igravcem položen v usta zares lep in blagoveneč jezik, da so ga z lahkoto tudi oblikovali v stavkih.

Lepe kostume je zamislila Anja Dolenčeva, ki se res odlikujejo po svoji izvirnosti, pristnosti, obenem pa po veliki estetiki.

Preprosto sceno je zamislil Avgust Lavrenčič. Glavni poudarek ji daje portal in steber in v tem poudarku skoraj zavese in vrvi ne motijo.

Nova številka revije „ZALIV“

Te dni je izšla iz tiska nova, 16.-17. številka revije »Zaliv«. Na uvodnem mestu je objavljen prvi del razprave Ubalda Vrabca »Narodno vprašanje in delavske stranke«. V njej — vsaj v tem prvem delu — prikazuje, kako so rešile oziroma kako rešujejo narodno vprašanje vladavine v vzhodnoevropskih komunističnih državah. Vrabec meni, da se jim to ni posrečilo. Med drugim piše: »Ne smemo pri tem pozabiti, da je v teh državah v veljavi enostrankarski sistem, kar pomeni, da ni nikakršne opozicije, ki bi mogla karkoli kondicionirati, spreminjati ali popravljati ravnanje vlade. Situacija je tedaj natančno taka, kakor so si jo zamislile te stranke. Prav dogajanja zadnjih časov pa vzbujajo upravičen sum, da pri urejevanju narodnostnih problemov v teh državah niso ravnali tako, da bi zadovoljili vse narode, posebno ne manjše. Povsod vidimo, da večji, številnejši narodi omejujejo manjše v njihovih pravicah in potrebah in da jim v večini primerov odrekajo pravico do suverenosti.«

Pri tem navaja tudi odlomke iz pisanja časnikarja Janeza Staniča v »Delu« o tem, da je narodnostno vprašanje v socialističnih državah nezahželeno. Vrabec potem nadaljuje: »Pogled na politični zemljevid, nastal po drugi svetovni vojni, nam nudi presenetljivo ugotovitev, da so delavske stranke preprosto vzele na znanje in sprejele politične meje, ki so jih začrtali kapitalistični in imperialistični osvojevalci. Posebno prizadevnost za doseg mej, ki jih je v stoletnih osvojevalnih vojskah postavil carizem, je pokazala Rusija. Ker je po oktobrski revoluciji in po koncu prve svetovne vojne izgubila nekatera ozemlja, naseljena z neruskim prebivalstvom (Finsko, Estonijo, Letonijo, Litvo) in nekatere predele Belorusije in Ukrajine ter Besarabijo, si je ob zmagovito zaključeni drugi svetovni vojni spet priključila vsa ta ozemlja...«

K celotnemu vzdušju predstave je pripomogla glasba Pavleta Merkuja, ki daje tudi neglasbeniku vtis odgovarjajočega zgodovinskega in stilnega odmeva in izredno posrečeno poudarja vzdušje posameznih prizorov.

Tako je tedaj celotna predstava pomemben literarno zgodovinski, oziroma gledališko pomemben dogodek v drugi polovici letošnje sezone tržaškega gledališkega ustvarjanja.

J. P.

»IL DRAMMA« OBJAVILA DRAMO P. KOZAKA

Februarska številka znane italijanske gledališke revije »Il Dramma«, ki izhaja že 45. leto, je prinesla v prevodu trodejanjo Primoža Kozaka »Kongres«. V kratki uvodni noti je rečeno, da se je Primož Kozak rodil leta 1929 v Ljubljani in da je najvidnejši slovenski dramatik zadnjih let, najvidnejši pa tudi v obsežnem okviru celotne moderne jugoslovanske dramatike. Studiral je filozofijo. Svoji prvi drami, »Afera« in »Dialog«, je napisal leta 1962. Z dramo »Kongres« pa je postal znan tudi v tujini.

Kozakovo dramo je prevedel Tržačan Aleš Lokar, eden izmed urednikov revije »Most«. Prevod je zelo dober, skrben in do natančnosti podaja Kozakovo misel in vse dogajanje v drami; morda je ta Lokarjev hvalevredni napor, da bi v ničemer ne storil sile Kozakovi misli in mnogim finšam in odtokom v dialogih, še rahlo čutili iz besedila prevoda, toda to je še vedno boljše, kot da bi bil bolj sproščenemu slogu italijanske dramatike na ljubo kaj spreminjal.

LITERANE VAJE

U četrti številki dijaške revije »Literarne vaje« sodelujejo z daljšimi prispevki v njih Vera Cahahija (En dan v Logarski dolini), Nadja Brišček (»Milena«), Jana (Srečanje s srečo), Marij Čuk (Vstal je in šel...), Sonja Žerjal (Jok v Benetkah), Marina Grzanič (En dan na Dunaju), Tea Hrovatin (Konec), Sonja Terčon (Domov!), Magda Bizjak (Pevska vaja) in še nekateri drugi. Nadaljuje se humoristično kramljanje »Strta srca«, ki ga je prijetno brati. Pesmi je prispeval Renner z znanstvenega liceja.

Sledijo spomini Marice Žagar o nastopih Ivana Cankarja v Trstu. Pavel Štrajn piše o življenju in delu Josipa Godine - Verdelskega in iz njegovega članka zvemo marsikaj zanimivega tako o tem našem tržaškem kulturnem delavcu in domoljubu kot tudi o njegovem nekdanjem ljubljanskem profesorju Matiju Čopu. Iz članka je predvsem razvidno, da se je Godina v nemalo za utopijo vseslovanstva in ji bil pripravljen žrtvovati tudi slovenski jezik, čeprav se drugje huduje nad Slovenci, ki so se sramovali pred tujci svojega jezika. Bil je pač tipičen slovenski patriot tiste dobe, poln protislovij, nelogičnosti in nedognanosti o najosnovnejših narodnih vprašanjih, obenem pa delaven in požrtvovalen.

Marko Kravos je objavil sedem pesmi pod naslovom »Iz knjige o sreči«, po starih japonskih motivih. Pavle Merku piše o Grbčevi zbirki ljudskih pesmi, ki je bila šele nedavno odkrita v njegovi zapuščini, Irena Žerjal pa nadaljuje svojo novelo »Tragedijca na grobljah«. Objavljena so nadaljnja pisma Alojzija Resa Bevku, Kos pa polemizira z Josipom Vidmarjem glede njegovih izjav o Cankarju ob petdesetletnici njegove smrti. Radoslava Premrl nadaljuje spomine na svojega brata Janka-Vojka, ki so zelo zanimivi, Matija Ribič pa zaključuje svoj esej »Marginalije k potopisu«, v kateri očita nekdanjemu »vrhu« Osvobodilne fronte, da je ideologiji na ljubo zapostavil izvirnost fronte.

Z zanimanjem prebere vsakdo tudi referat Borisa Pahorja »Naše stališče«, z diskusijskega večera primorskih revij in njegov komentar h govoru Borisa Raceta, v katerem je ta na nekem zborovanju v Ljubljani ošvrknil primorske revije z »Zalivom« vred in razne skupine na Tržaškem. Zadnje strani »Zaliva« prinašajo razne aktualne polemike in drugo.

Sodobno kmetijstvo

Dopolnilno gnojenje vinski trti

V zvezi z rastjo vinske trte in njenim gnojenjem smo se zadnjič ustavili pri splošnih vprašanjih. Tokrat bomo nekoliko osvetlili vprašanje dopolnilnega gnojenja. Pri nas je sicer v navadi vsakoletno gnojenje s hlevskim gnojem, premalo pa se vinogradniki poslužujejo dopolnilnega gnojenja z rudninskimi gnojili.

Za pravilno gnojenje pridejo v poštev sestavljena gnojila, ki vsebujejo tri glavne elemente, in sicer dušik, fosfor in kalij (NKP). Sestavljena gnojila reagirajo nevtrarno, kar jih dela uporabljiva skoraj na vsakršnem zemljišču. Sestavljena gnojila pa so tudi cenejša od navadnih, posameznih gnojil. Preden se lotimo gnojenja, moramo najprej ugotoviti, kakšen je vegetativni razvoj trte, kar je možno z lahkoto ugotoviti posebno ob zimskem obrezovanju.

GNOJENJE SLABO RAZVITI TRTI

Če imajo trte kratke in revne mladice z maloštevilnimi očesci in če je zemlja revna na organskih snoveh, je najbolj primerno uporabiti sestavljeno gnojilo v razmerju 10:10:10 ali pa 18:9:9 (N:P:K), torej taka gnojila, ki so bogata na dušiku. Dušik namreč pospeševalno vpliva na rast listov in mladik. Dušik vpliva posredno na količino pridelka.

GNOJENJE NORMALNO RAZVITI TRTI

Če imajo trte dovolj mladik, katerih olesenitev je dosegla ugodno stopnjo, je priporočljivo uporabiti sestavljeno gnojilo, ki vsebuje več kalija (NKP v razmerju 9:7:10). S tem se bo povečala količina škroba, ki se spreminja v sladkor in ki torej vpliva na kvaliteto vina.

GNOJENJE ZELO DOBRO RAZVITI TRTI

Trta se na zelo dobri zemlji prav bujno razraste. Če ima dosti dolgih mladik, je tre-

ba uporabiti gnojilo, ki ima samo fosfor in kalij oziroma ki vsebuje prav malo dušika (0:10:20 ali 2:14:14). Fosfor in kalij urejajo ta oploditev ter zorenje grozdja in lesa, s pospeševanjem nastajanja škroba pa kvaliteto grozdja. Na dušik je treba posebej paziti. Če ga je v zemlji preveč, se zmanjša odpornost trte, ki postane, lažje kot sicer, plen zajedavcev in rastlinskih bolezní. Raziskave so pokazale, da siva grozdna plesen navadno najbolj razsaja tam, kjer je v zemlji preveč dušika.

SPECIALIZIRANI NASADI

Kadar gre za specializirane nasade, je treba gnojiti na celotni površini, ob robu vrst pa tedaj, ko so trte v mešanem nasadu ali daleč narazen. Količina gnojila naj znaša 8-10 stotov gnojila. To velja za vinograd, v katerem so trte razmeroma stisnjene pri sistemu sylos in pri latniku).

Pri širokem sistemu gojitve naj bo količina primerno večja in sicer 0,8-1 kg na rastlino. Stroški za gnojenje znašajo približno 20 lir na trto. Stroški torej niso visoki, če pomislimo, da obrodi trta, ki smo ji gnojili z rudninskimi gnojili, več grozdja kot nepogojena trta. Razliko dobimo, če od cene grozdja odbijemo stroške, ki smo jih imeli z gnojenjem. Pri nas ima dopolnilno gnojenje z rudninskimi gnojili dvojen pomen: zviša nam količino pridelka in zboljša kvaliteto. Dopolnilno gnojenje več odstotek sladkorja v grozdju, ureja olesenitev mladik ter krepi odpornost trte pred mrazom, zajedavci in boleznimi.

KMETIJSTVO ONSTRAN MEJE

Tudi v kmetijstvu meje na Krasu je videti vedno več sprememb. Plodne zemlje je sicer malo in malo je tudi ljudi, ki se

preživljajo samo s kmetijstvom. Nihče več ne goji sviloprejk, medtem ko je še razširjeno pobiranje rujevega lisja za proizvodnjo tanina v usnjarski industriji. Pridelovanje pšenice je skoraj povsem opuščeno, ravno tako tudi pridelovanje ječmena, ki ga sejejo kvečjemu zaradi kolobarjenja. Močno pa se je razširilo pridelovanje zgodnjega krompirja, ki gre dobro v prodajo. Takšno naj bi bilo v bežnem orisu stanje kmetijstva v kostanjeviškem okolišu.

Kmetovalci v Selu, Koritih, Hudem logu in Lokvici pa so se pretežno usmerili k pridelovanju graha, ki ga predeluje ajdovski »Fructal«. Če je letina dobra in seveda tudi seme, znaša pridelek tudi 30 ton in več. V glavnem pa se pečajo z rejo sivorjavega goveda. Mehanizacija je sicer zadovoljiva, vendar bi se lahko širila hitreje, če bi kmetje pri nakupovanju kmetijskih strojev dobili od države kaj več olajšav.

DAVCNE OLAJŠAVE ZA NEOBDELANO POVRŠINO

Vsi tisti kmetovalci, ki nekaterih svojih zemljišč ne mislijo več obdelovati ali ki so jih pred kratkim prenehali obdelovati, imajo pravico do davčnih olajšav. Olajšave veljajo za kmetijska zemljišča z letnimi kulturami. Izključene so gozdne površine, naravni in umetni travniki ter pašniki. Lastniki neobdelanih zemljišč morajo vložiti prošnjo pri krajevnem davčnem uradu najkasneje trideset dni potem, ko so prenehali obdelovati zemljišča. Še prej pa morajo poskrbeti za vidiranje prošnje na Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu. Prošnje se vlagajo na navadnem papirju.

(Nadaljevanje s 3. strani)

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Brežanke prvič poražene

V nadaljevanju ženske odbojbarske B lige je Breg okusil preteklo nedeljo v Gorici svoj prvi poraz. Goriška ekipa AGI ga je pred svojim občinstvom povsem zaslužno premagala v samih treh setih in s tem postala resen kandidat za uvrstitev v finale. Žal so slovenska dekleta odpovedala prav v tej izredno važni tekmi. Samo v prvem setu so se Brežanke enakovredno protivile nasprotnicam, v drugem in tretjem pa so popolnoma odpovedale. Predvsem v napadu se nikakor niso znašle, pa tudi v obrambi so bile vse preveč statične in živčne.

Nasprotno pa so Borovke proti ekipi Casagrande iz Sacileja odigrale eno svojih najboljših tekem. Res, da je ekipa iz Sacileja precej razočarala, vendar je uspeh Borovk vseeno pomemben. Odlični sta bili predvsem Rogeljeva in Sonja Pernarčič.

V derbiju med Sokolom in Zarjo so brez večjih težav zmagale Nabrežinke, ki so si s to zmago zagotovile obstoj v B ligi. Mlade Bazovke si od tekmeh do tekmeh nabirajo dragocene izkušnje in stalno napredujejo. Večjih ambicij v tem prvenstvu ta mlada ekipa tudi ni mogla imeti.

Sonja Lukač ž na prvem nastopu odlična

Na pokrajinskem tekmovanju za moške in ženske v Trstu so preteklo nedeljo odprli sezono tudi atleti ŠZ. Bor. Najboljši rezultat je dosegla Sonja Lukač, ki je zmagala v metu krogle z znakmo 11,05 m. Če upoštevamo, da

je to njen prvi letošnji nastop, je dosežek vsekakor odličen, saj je zastala le 23 cm od svojega osebnega rekorda. Dober je bil tudi Dušan Švab, ki je v metu na 200 čez ovire zmagal v svoji seriji s časom 29"5 in bil v končni lestvici tretji.

Radovan Fučka, ki nastopa letos za Ginnastico Triestino, čeprav igra odbojko pri Boru, je spet zmagal v metu krogle z rezultatom 13,56 m, nekoliko manj od odličnega meta 13,98 v prvem tekmovanju.

Bor - Tricolore 59:45 (31:23)

Borovi košarkarji, ki nastopajo v promocijski ligi, so z lepo igro premagali ekipo Tricolore, ki je sicer zadnja na lestvici. Dobri so bili predvsem v obrambi in na odbitih žogah, kjer so gospodovali Ambrožič, Sirk in Starc.

BOR je nastopil v postavi: Prinčič, Fabjan 12, Spacal 1, Starc 10, Sirk 4, Ambrožič 18, Zavadlaj 14.

VABILO

Redni občni zbor Sindikata slovenske šole v Trstu se nadaljuje v petek, 18. aprila, ob 17,30 v mali dvorani Kulturnega doma.

Na dnevnem redu: Izvolitev odbora; Razno.

V OCENO SMO PREJELI

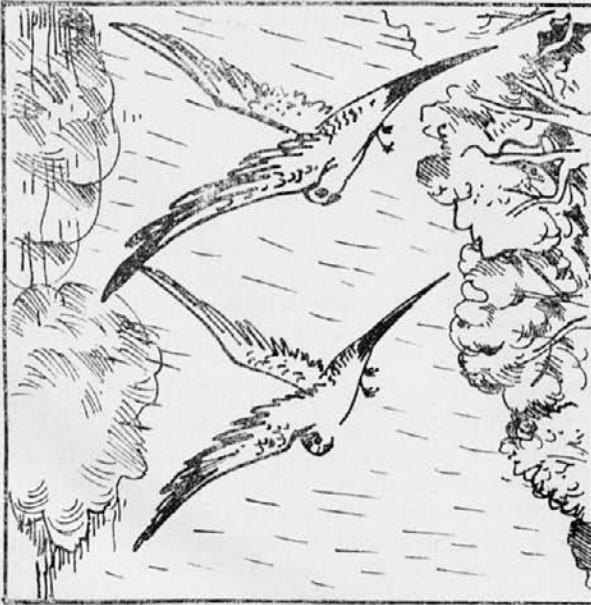
J. Gallus: »MORALIA« (skladbe) (v redakciji dr. Dragotina Cvetka). Knjiga velja v knjigo-trštstvu 125 N din, za člane-naročnike 100 N dinarjev. Izšla je v zelo lepi opremi pri Slovenski matici v Ljubljani.

Naša podpora koroškim Slovincem

slovensko-karantanske ljudske kulture. Tega naj bi se naši slovenski Korošci vedno zavedali — in tudi tega, da se s tem, ko se bore za svoje narodnostne pravice, in proti ostanoku starega ali zametkom novega nacizma, hkrati bore za zmago demokratičnih načel v Avstriji in da imajo zato na svoji strani tudi vso pošteno in demokratično avstrijsko in evropsko javnost.

KAKO NAJ JIM POMAGAMO?

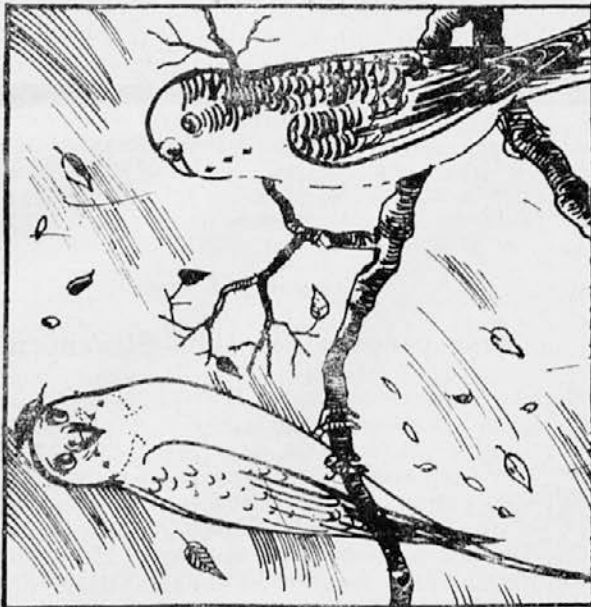
Kako pa lahko mi pomagamo koroškim Slovincem? S tem, da vzpostavimo z njimi čim tesnejše narodne in kulturne stike, da jih vabimo čimvečkrat v goste, zlasti na kulturna gostovanja, da se naročamo na njihov tisk, da sledimo dogajanju na Koroškem in da tudi sami čimvečkrat obiščemo koroške Slovence in naše tamkajšnje narodne, verske in kulturne spomenike. Predvsem pa obiškujmo koroške slovenske kraje in govorimo s Slovenci slovensko, tudi s tistimi, ki so že delno asimilirani in se bodo prvi hip bali ali sramovali govoriti slovensko. Slovensko govorimo in pojmo tudi v koroških javnih lokalih in sami s ponosom kažimo, da smo Slovenci in da imamo mi in oni vzrok, da smo ponosni na to — ker pripadamo narodu, katerega zgodovina ne pozna nečastnih dejanj in hudih krivic, prizadejanih drugim narodom, a ki se je znal vedno boriti in tudi umirati za svoje pravice in za svobodo ter pravico — ne samo svojo, ampak tudi tujo.

Bučko se je živalskega vrta prav dobro spominjal, ptičice pa ne, saj jih je bilo toliko, da si ene res ni mogel zapomniti.

»Tukaj bova zmrznila. Lepo prosim, pelji me nazaj v živalski vrt.«

V tem hipu pa se je Bučko utrnila dobra misel. S papigo ni odletel proti živalskemu vrtu, ampak čisto v drugo smer. Letel je naprej, mlada svetlo modra papiga pa mu je ubogljivo sledila.

»To ni še nič. Počakaj, da pade prvi sneg!«

Ko je nekega dne skakal po golih vejah, je zagledal ljubko svetlo modro papigo, ki je vsa premražena čepela na veji.

»Zdravo, Bučko, iz živalskega vrta. Kaj se me ne spominjaš?«

63. Hu, kakšen mraz je bil! Bučko je letel po pomoč k veriverici, toda ta je zdaj večinoma spala. Če ji je tožil, je samo zaspano odprla eno oko in rekla:

»Najbolje, da zaspíš!«

In je že spet spala.

Tudi boter Jež je spal. Druge ptice so mnogo laže prenašale mraz, Bučko pa je ves prezebel letal naokoli. Jakopin mu je govoril:

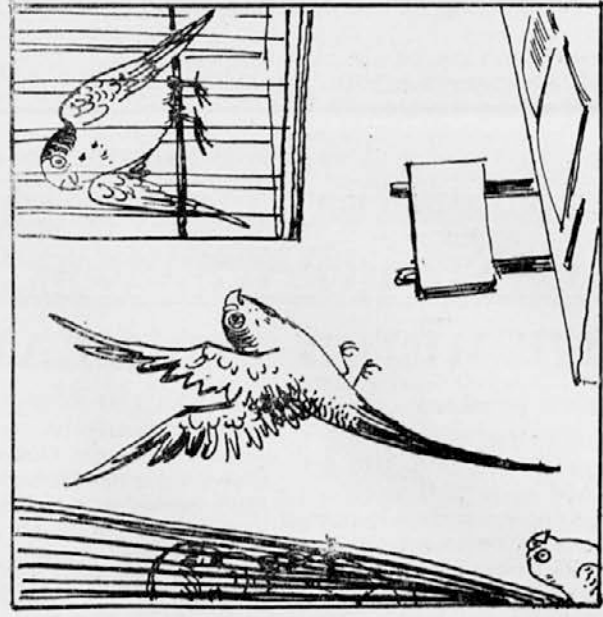
zrnje na okensko polico in večkrat so prišli na kosilo Jakopin. Jurček ss vojo mamo in še druge ptice.

Ko pa je prišla zelena pomlad, Bučko ni več zapustil Marjanca. Vse tri papige so letale po vrtu in prijetelj iz gozda so jih večkrat obiskali. Petelin Egidij pa je zmajal z glavo in govoril:

»Ti gostje iz inozemstva mi niso prav nič všeči!«

Njegove putke so seveda vneto kimala.

K o n e c

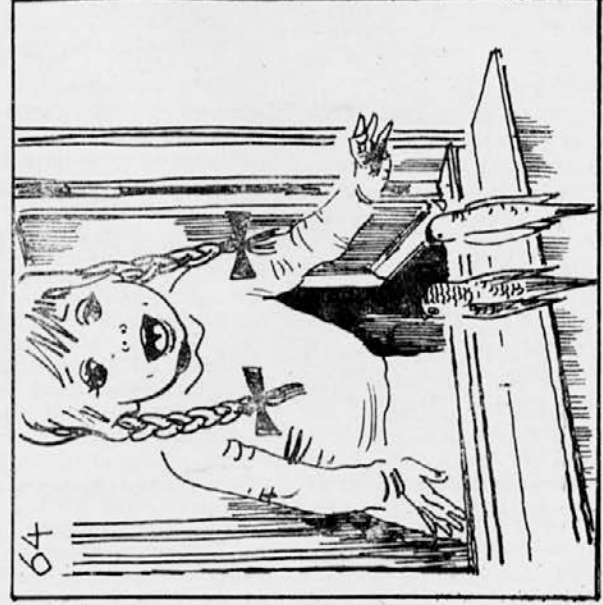

«Bučko!»

V kletki je bila Bučkova mama, ki jo je stric Tičar prodal Marjanci. Kmalu so v sobo prišli še mama, Marjanka in Tomaž. Veselje je bilo popolno.

Takrat se je upala v sobo tudi svetlo modra papiga. Pri Marjanci so tudi njo sprejeli zelo prijazno.

Bučko in njegova mala prijateljica sta za vedno ostala pri Marjanci. Vso dolgo zimo je Marjanci posipala

64. Nekega deževnega popoldneva je Bučko s svojo novo prijateljico pokukal skozi Marjancino okno. V sobi je Marjanka pisala nalogo, v kletki na kaminu pa je sedel drug ptič. Toda zunaj je bilo mraz in Bučko je vseeno potrkal na okno. Marjanka je vzdignila oči, zagledala Bučka in zaploskala z rokami.

»Jaka, preljubi moj Jaka!«

Ko pa je odprla okno in je Bučko priletel v sobo, je ptič v kletki zaklical: